

มาตาลดา : ภาพสะท้อนพฤติกรรมตัวละครที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา

Matalda : Characteristic Reflections on Philosophy of Education

วัทธัญญ ขลิบเงิน*

Wathanyu Khlib-ngoen

ปรุพห์จักร อัครารัตน์สกุล**

Paroonjak Akkararatsakul

อรุชา พึงอินทร์***

Arucha Puengin

Received : September 12, 2023

Revised : March 11, 2024

Accepted : March 29, 2024

บทคัดย่อ

โลกคือละคร ละครคือภาพสะท้อนพฤติกรรมของคนในสังคม ซึ่งในปัจจุบันเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) มาตาลดา เป็นนวนิยายที่ได้นำมาถ่ายทอดเป็นละครที่ถ่ายทอดให้เห็นถึงสังคมในยุคปัจจุบันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการยอมรับและดูแลของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แบบ ในแบบที่มีพ่อแม่ลูกอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างพร้อมหน้า หากแต่มีความสมบูรณ์แบบในการยอมรับและดูแลลูกให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และสติปัญญา ภาพของการยอมรับและดูแลในครอบครัวของมาตาลดาถึงแม้จะเป็นครอบครัวที่มีพ่อและเพื่อนๆ ของพ่อมีความหลากหลายทางเพศให้ออกมาอย่างสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน นอกจากนี้พฤติกรรมของตัวละครต่างๆ ได้แสดงออกมาด้วยความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ถึงแม้ว่าจะไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านปรัชญาการศึกษา แต่การยอมรับและดูแลบุตรปรากฏในสัญญาตญาณแห่งความรัก ความหวังดีต่อลูก ด้วยความหวังว่าลูกที่เฝ้าอบรมบ่มนิสัยสอนให้คิดหรือกระทำในแบบที่ผู้เป็นพ่อหรือแม่ต้องการ ซึ่งละครที่ลักษณะเช่นนี้อาจจะเป็นแนวทางหรือตัวอย่างให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาการศึกษาที่เป็นนามธรรม มีตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับนิยามของปรัชญาการศึกษาผ่านพฤติกรรมของตัวละคร นอกจากนี้ครูผู้สอนยังต้องอธิบายให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ว่าด้วย

*อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Lecturer in the Thai Language Program, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

(Corresponding Author) e-mail: krupong007@gmail.com

**อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Lecturer in the Dramatic Arts Program, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

***อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Lecturer in the English Program, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

เครือญาติเนื้อหาที่ว่าด้วยเครือญาติ หรือวัฒนธรรมในครอบครัวปัจจุบันว่ามีรูปแบบที่เปลี่ยนไป บางครอบครัวอาจจะมีพ่อกับแม่ พ่อกับพ่อ แม่กับแม่ หรืออาจจะมีการเรียกในรูปแบบอื่นในแต่ละครอบครัว เพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความสับสนและมีพื้นฐานความเข้าใจกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้ผู้เรียนจะได้เป็นเด็กที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อยู่ร่วมสังคมได้อย่างรู้ทันและเข้าใจ ไม่แสดงกริยาหรือพฤติกรรมก้าวร้าว (Bully) ต่อเพื่อนร่วมชั้นพร้อมที่จะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : มาตาลดา / ปรัชญาการศึกษา / พฤติกรรมตัวละคร / ภาพสะท้อนสังคม

ABSTRACT

The world is a stage, and the stage reflects the behaviors of people in society, which currently includes a diverse range of sexual orientations (LGBTQ). "Matalda" is a novel that has been adapted into a drama series clearly depicting contemporary society, especially focusing on the upbringing of children in imperfect families. Unlike the traditional family setup with both parents and children living together, it portrays a complete nurturing environment fostering physical and intellectual development. Matalda's family, despite being unconventional with a father and his friends of diverse sexual orientations, mirrors the current societal conditions. Furthermore, the characters' behaviors align well with educational philosophy, even without a foundation in educational philosophy theory, highlighting upbringing rooted in instinctual love and goodwill towards the child. This drama may serve as a guide or example for educators in all subjects and educational personnel with an abstract understanding of educational philosophy, providing tangible examples through the characters' behaviors. Additionally, it is recommended that teachers educate students about the changing family structures and cultures to avoid confusion and foster understanding of the evolving societal context, aiming for students to be well-rounded, socially aware, and understanding individuals who do not exhibit aggressive behaviors (bullying) towards their peers, thereby contributing positively as citizens of Thailand and the world.

Keywords : Matalda / Philosophy of Education / Character's Behavior / Societal Reflection

บทนำ

นวนิยาย เป็นเรื่องเล่าอย่างหนึ่งที่น่ารูปแบบการเขียนมาจากตะวันตก มีลักษณะเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้ว เกิดจากการสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้เขียน ซึ่งโดยอิงความจริงประกอบกับอาศัยการผูกเรื่องอย่างมีศิลปะ นวนิยายจึงเป็นเสมือนบันทึกที่แสดงถึงความผูกพันของวิถีชีวิตควบคู่กันไปกับการสะท้อนสภาพสังคมผ่านฉาก เหตุการณ์ และพฤติกรรมของตัวละคร มีการเล่าเรื่องด้วยการบรรยายและพรรณนา เสียงของนักเขียนจึงเสมือน

เป็นภาพที่สามารถชักนำผู้อ่านไปสู่ความเข้าใจในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม สังคม การเมือง ศิลปะ และวิถีชีวิต (Patphithak, et al., 2021, pp. 90-108) ซึ่งสอดคล้องกับ Sudhinont, et al. (2018, pp. 397-407) ที่กล่าวว่า แม้นวนิยายจะเป็นงานเขียนที่เกิดจากจินตนาการ แต่ผู้แต่งก็ได้นำเรื่องราวข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมาเป็นวัตถุดิบในการประกอบสร้างนวนิยายเรื่องนั้นๆ เพราะผู้แต่งเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมนวนิยายจึงต้องอาศัยเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมและนำประสบการณ์ของผู้แต่งที่ได้พบเจอมาสร้างเป็นเรื่องราวนั้นๆ

ดังนั้นแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายจึงสะท้อนความจริงของสังคมออกมาให้เห็นภาพชีวิตของมนุษย์ สังคมที่ต้องเผชิญเหตุการณ์ทั่วไปและค่านิยมของสมาชิกในสังคม นวนิยายจึงเป็นเสมือนกระจกสะท้อนสังคมได้เป็นอย่างดี มาตาลดา บทประพันธ์ ของ ณัฐณรา (นามแฝง) เป็นวรรณกรรมประเภท นวนิยาย ที่มีโครงเรื่องง่ายๆ คือโครงเรื่องที่เป็นสากล ทุกคนรู้สึกเข้าถึงได้ง่ายและเชื่อมโยงกับคนหลายวัย เรื่องราวความรัก โรแมนติก และความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ) ที่โลกกำลังหันมาสนใจรวมถึงการแสดงให้เห็นถึงความเสมอภาคของกลุ่มเพศทางเลือก การตีแผ่ชีวิตของตัวละครที่มีความหลากหลายทางอาชีพ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้นำบทประพันธ์มาผลิตเป็นละครหลังข่าว ออกอากาศในวันจันทร์และวันอังคาร เริ่มออกอากาศวันที่ 6 มิถุนายน ถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2566 ออกอากาศทั้งหมด 21 ตอน เขียนบทโทรทัศน์โดย Script Maker (นามแฝง) กำกับการแสดงโดยวันรัตน์ นาคสุริยะ ตัวละครหลักของเรื่องคือ มาตาลดา ปุริมหรือเป็นหนึ่งใน เกริกพลหรือพ่อเกรซ วินัส คิตตี้ บุญฤทธิ์ และชนิดา (พ่อและแม่ของเป็นหนึ่งใน) ชุติพร (นำของ ปุริม) ไตรฉัตร (ลูกพี่ลูกน้องของปุริมที่แม่เลี้ยงแบบ มีความหวังจากการเปรียบเทียบกับเป็นหนึ่งใน) แพง หรือ อรุณรัศมี (ลูกสาวรัฐมนตรี ผู้หญิงที่พ่อของเป็นหนึ่งในพยายามจะให้แต่งงานด้วย)

มาตาลดา เป็นตัวละครเอกของเรื่อง เป็นลูกสาวคนเดียวของ เกริกพล หรือ เจ้เกรซ เจ้าของ The Cage บาร์ชื่อดังในพัทยา ที่หอบลูกสาวหนีมาอยู่ที่พัทยาดังแต่ยังเล็ก เพราะโดนอากงกับอาม่าของมาตาลดาไล่ออกจากบ้าน ถึงขนาดตัดพ้อตัดลูก เพียงเพราะเขาไม่ใช่ผู้ชาย แต่เกริกพลก็เลี้ยงดู อบรม สั่งสอนมาตาลดาอย่างดีด้วยความรักจากพ่อเกรซ วินัส, คิตตี้, โจลี และเจนนี่ น้าๆ ในคณะโซว์ ครอบครัวที่ดูประหลาดๆ แต่กลับเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังพิเศษมากมาย หนึ่งในนั้นคือพลังของจิตใจ พลังของการคิดบวกที่มาตาลดาได้รับมาจากการเลี้ยงดู ซึ่งพฤติกรรมของบรรดาตัวละครดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาที่ปรากฏในระบบการจัดการศึกษาของไทยมาตั้งแต่อดีต นอกจากนี้ยังมี ตัวละครอีก 3 ครอบครัวที่สะท้อนภาพของพฤติกรรมกรเลี้ยงลูกในยุคปัจจุบัน หากมองในแง่มุมมองของการศึกษาถือได้ว่าเป็นละครอีกหนึ่งเรื่องที่สอดแทรกสาระของการอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รู้จักการนำละครมาใช้เป็นสื่อในการจัดการศึกษาได้อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้หากจะวิเคราะห์กันให้ละเอียดโดยนำหลักปรัชญาของการจัดการศึกษามาเป็นแนวทางก็จะเห็นได้ชัดเจนจากพฤติกรรมตัวละคร เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของการจัดการศึกษาแต่ละปรัชญาได้อย่างเป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น

การเติมเต็มประเด็นเกี่ยวกับความสมบูรณ์แบบที่ไม่สมบูรณ์แบบของครอบครัวในละครเรื่องมาตาลดาเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ กล่าวคือผู้เขียนนวนิยายได้เพิ่มเติมแนวคิดเรื่องนี้ลงในบทประพันธ์ซึ่งเป็นเรื่องที่พบเห็นได้ในสังคมยุคปัจจุบันนั่นคือ สภาพของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์แบบ บางครอบครัวมีเฉพาะแม่ ที่ทำหน้าที่

เป็นทั้งพ่อและแม่ บางครอบครัวมีเฉพาะพ่อแต่ทำหน้าที่เป็นทั้งพ่อและแม่ เลี้ยงลูกแบบเป็นเพื่อนกันพูดคุยหยอกเย้ากันเหมือนเพื่อน ปรึกษาได้ทุกเรื่อง นอกจากนี้ บางครอบครัวก็มีพ่อถึงสองคน หรือแม่ทั้งสองคน การเลี้ยงดูอาจจะต้องอธิบายสร้างความเข้าใจให้กับเด็กมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจจะครอบครัวอีกในหลากหลายรูปแบบในสังคมยุคปัจจุบัน เมื่อนวนิยาย มาตาลดา มาสร้างเป็นละครจากตัวอักษรในวรรณกรรม ผ่านการแสดงออกทางพฤติกรรมของตัวละครแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เป็นตัวแทนของบุคคลในสังคมให้มองเห็นภาพอย่างชัดเจน การนำพฤติกรรมของตัวละครจาก 4 ครอบครัวที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน สะท้อนภาพสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะ การคิดวิเคราะห์ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เกิดจากการเลี้ยงดู ปรึกษาหรือทฤษฎีเป็นเนื้อหาที่เป็นนามธรรม ทำให้ผู้เรียนมองเห็นเป็นรูปธรรมได้จากบทบาทของตัวละคร ทั้งนี้หากจะนำพฤติกรรมของตัวละครมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ครูจำเป็นต้องมองวรรณกรรมให้เป็นสื่อการสอนโดยผู้เขียนได้นำบทบาทของตัวละครจาก เรื่อง มาตาลดา มาเปรียบให้เห็นถึงปรัชญาการศึกษาที่เห็นได้จากพฤติกรรมการแสดงออกของตัวละคร

มาตาลดากับปรัชญาทางการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมตัวละครที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดหรือความเชื่อพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาซึ่งนักการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ทั้งนี้แต่ละปรัชญาการศึกษามีพื้นฐานความเชื่อ แนวคิด และแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันไป Apaiwong (2015, pp. 341-344) กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษา มาจากพื้นฐานของการพัฒนาชีวิตผ่านกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์อย่างมีเป้าหมายเพื่อสร้างชีวิตให้ดีและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาเพราะเป็นพื้นฐานของความรู้ ความเชื่อ การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมไม่ว่าจะด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำนำสมัยทำให้การติดต่อสื่อสาร รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงตามไป ครูผู้สอนจึงต้องรู้จักการกระตุ้นความสนใจที่แปลกใหม่ให้กับผู้เรียน กระบวนการจัดการศึกษาขั้นตอนในการปลูกฝังให้เกิดค่านิยมใหม่ ความเชื่อใหม่ ความคิดใหม่ รูปแบบและพฤติกรรมใหม่ๆ ที่มีความเหมาะสมตามสมัยนิยมแต่ยังคงไม่ทิ้งค่านิยมและแบบแผนของสังคมไทย การจัดการเรียนการสอนต้องไม่ใช่การสอนให้ท่องจำ สอนให้ทำตาม สอนให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามเพียงด้านเดียว มาตาลดา จึงเป็นละครอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอแนวคิด มุมมอง และมองในมุมของคนที่จะเป็นครู เป็นแม่พิมพ์ของชาติได้สะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทัศนคติ จิตวิทยา ตลอดจนข้อคิดต่างๆ นำพฤติกรรมของตัวละครที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษามาเป็นสื่อบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษามีหลายลัทธิ ตามลักษณะและตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ต่างก็มีความคิดและความเชื่อไม่เหมือนกัน หรืออาจนำมาผสมผสานกัน ทำให้มีลักษณะที่คาบเกี่ยวกัน หรืออาจมาจากความคิดของปรัชญาพื้นฐานสาขาเดียวกัน ซึ่งในบทความนี้จะได้นำเสนอพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกอย่างสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาที่เป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางและมีนักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครออกเป็น 5 ปรัชญาดังต่อไปนี้ (Apaiwong, 2015, pp. 341-344; Yanavatee, 2020, pp. 1-17; Meesuk, 2023)

1. ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่นำไปสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมของสังคม ยึดเนื้อหาเป็นหลักสำคัญของการศึกษา เป็นการหล่อหลอมความคิดจากแนวคิดจิตนิยม (Idealism) และสำนึกนิยม (Realism)

2. ปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม (Perennialism) ปรัชญานี้มีความเชื่อว่าการศึกษาคควรจะได้สอนสิ่งที่ เป็นนิรันดร์และไม่เปลี่ยนแปลง มีคุณค่าไม่ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนไป ได้แก่ ความมีระเบียบเรียบร้อย คุณค่าของ เหตุผล สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม

3. ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) เป็นปรัชญาที่เน้นการหาความรู้อย่างมี อิสระภาพ มีเสรีภาพในการเรียน การค้นคว้า การทดลอง เพื่อพัฒนาประสบการณ์และความรู้อยู่เสมออย่าง ไม่หยุดนิ่ง การจัดการศึกษาต้องปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม แต่ไม่ใช่การสอนเพื่อให้คนยึดมั่นในความจริงหรือถูกกำหนดไว้ตายตัว

4. ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นปรัชญาที่เน้นการแก้ปัญหาสังคมด้วยการ ปฏิรูปแนวคิดที่เป็นปัญหาในสังคมนั้นให้เกิดความชัดเจนขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และ ศิลปวัฒนธรรมซึ่งทำให้ต้องแก้ปัญหาอยู่เสมอ เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไปจึงต้องหาวิธีการในการสร้างค่านิยมและ แบบแผนของสังคมขึ้นมาใหม่

5. ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) เป็นแนวคิดที่เน้นความพึงพอใจของผู้เรียนเป็น รายบุคคล ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่ทำให้มนุษย์มีความสมบูรณ์ ปรัชญานี้มีความเชื่อว่ามนุษย์ไม่ใช่ตัวถูก หากแต่มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึก มีความต้องการ ดังนั้นมนุษย์จึงต้องการมีเสรีภาพ ความรู้สึกผิดชอบการเลือก ตัดสินใจที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติด้วยตนเอง และความเป็นส่วนตัวของตัวเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดพื้นฐานของแต่ละปรัชญาการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ได้ มองเห็นความคิดแบบปรัชญาอย่างเป็นรูปธรรมผ่านพฤติกรรมของตัวละครทุกตัวในเรื่อง มาตาลดา ซึ่งเป็น สัญลักษณ์ของความเป็นรูปธรรมต่างๆ และสะท้อนให้เห็นว่าแท้จริงแล้วการคิดแบบปรัชญาส่งเสริมให้สติปัญญา กว้างขวางออกไปอีกมาก และที่สำคัญและมีคุณค่ามากที่สุด คือ โดยปกติคนเราคิดแต่ประโยชน์ส่วนตน ครอบครัวของตนเอง จะให้ความสนใจสิ่งอื่นก็ต่อเมื่อมีอุปสรรคหรือได้รับการบีบคั้นจากคนอื่น ๆ เท่านั้น แต่การคิดแบบปรัชญาจะช่วยให้รู้ว่าชีวิตและโลกนั้นแท้ที่จริงสงบสุข เพราะทุกสิ่งไม่มีดีมีชั่ว ไม่มีเลว ไม่มีผิด ไม่มีศัตรู มีคุณมีโทษ การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นสร้างคนทุกคนให้มีปรัชญาการมองโลกที่ถูกต้องเพราะปรัชญา เป็นพื้นฐานที่รองรับทิศทางที่สร้างความเจริญและสร้างความสงบสุขให้แก่ตนเองและแก่สังคม ดังจะเห็นได้จาก พฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกอย่างสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาแต่ละปรัชญา ดังนี้

ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism)

ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมเป็นปรัชญาที่นำไปสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมของสังคม เน้นอธิบาย ความสัมพันธ์ของเหตุและผล ไม่คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคม การจัดการศึกษามักจะก่อให้เกิดระบบ เผด็จการ จากพฤติกรรมตัวละครที่แสดงออกชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องของปรัชญานี้อย่างเด่นชัดที่สุดคือ พฤติกรรมของบุญฤทธิ์ พ่อของปรีม ที่เป็นผู้ปกครองครอบครัวยุติธรรม เขาพยายามบังคับให้ชนิดา ภรรยา และ

บุตรชายของเขาทำตามความต้องการโดยไม่ได้นึกถึงว่าทั้งสองคนจะมีความสุขหรือไม่ หวังเพียงว่าต้องการให้ลูกเรียนให้เก่ง ต้องสอบได้ที่ 1 เขามีความต้องการที่จะให้คนภายนอกมองเห็นว่าลูกของเขามีความสมบูรณ์ที่สุด จัดได้ว่าเป็นการเลี้ยงลูกแบบเข้มงวด (Authoritarian Parenting Style) ซึ่งเป็นการเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่อยากให้ลูกเป็นในแบบที่ตนเองต้องการ มักจะมีการดุด่าว่ากล่าว ไปจนถึงการทำร้ายร่างกายเพื่อให้ลูกเป็นอย่างที่หวัง และมองข้ามความรู้สึกของลูกไปอย่างสิ้นเชิง ดังเช่นในฉากหนึ่งจากละคร เป็นฉากในวัยเด็กของปรีมที่ต้องนั่งอ่านหนังสือตลอดเวลาที่พ่อคอยมาเข้มงวด แม้แต่เวลาที่ปรีมจะมองออกไปนอกหน้าต่างก็ถูกพ่อต่อว่า “อย่ามัวแต่คิดเรื่องไร้สาระ” และยังพูดต่ออีกว่า “ตอนที่เป็นอย่างนี้แหละเมื่อคิดแต่เรื่องไร้สาระแบบนี้คนอื่นเขาก็อ่านหนังสือหน้าเราไปเยอะแล้ว”

ฉากที่พ่อของปรีมเป็นหนึ่งเรียกให้มาหาที่บ้าน แม้ปรีมหนึ่งไม่ค่อยอยากจะมาแต่ก็โดนแม่เคี่ยวเข็ญจะยอม เขาจึงจำใจไปอย่างไม่มีทางเลือก พ่อต้องการจับคู่ปรีมหนึ่งให้แต่งงานกับแพง อรุณรัศมิ์ ลูกสาวรัฐมนตรี ทั้งที่เป็นหนึ่งพยายามปฏิเสธ แต่บทสรุปก็แสดงให้เห็นว่า ผู้เป็นพ่อใช้ความเป็นเผด็จการจนปรีมหนึ่งจำใจตกปากรับคำที่จะไปพบที่บ้านตามคำสั่ง

อีกพฤติกรรมหนึ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นปรัญญาสารัตถนิยม คือฉากในงานวันเกิดพ่อของปรีมหนึ่ง ซึ่งเป็นหนึ่งได้พามาตา มาในงานนี้ด้วยผู้เป็นพ่อรู้สึกเสียหน้าที่เป็นหนึ่งแนะนำให้แขกเหรื่อในงานซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงได้รู้จักว่า มาตาเป็นแฟนของปรีมหนึ่ง หลังเลิกงานเลี้ยง พ่อปรีมหนึ่งจึงเรียกปรีมหนึ่งพูดคุยเป็นการส่วนตัว โดยมีแม่อยู่ร่วมเหตุการณ์ด้วย ตัวละครผู้เป็นพ่อควบคุมอารมณ์ไม่ไหวได้ โดยการคว้าเอาวัตถุที่ใกล้ตัวขว้างโดนหน้าผากปรีมหนึ่ง และพูดด้วยอารมณ์ ว่า

“ไอ้เนรคุณ ถ้าแกไม่เชื่อที่ฉันบอก แกไปตายไหนก็ได้เลย ฉันตายก็ไม่ต้องมาเผาฝังกัน”

และปรีมหนึ่งก็ได้ตอบพ่อของเขา “ตั้งแต่เกิดมาผมไม่เคยขออะไรพ่อเลย ครั้งนี้ผมขอแค่ขอให้พ่อยอมรับผู้หญิงที่ผมรักแค่นี้ไม่ได้หรือครับ”

ซึ่งเป็นหนึ่งพยายามที่จะควบคุมอารมณ์ พูดในสิ่งที่ต้องการจากพ่อ แต่คำตอบที่ได้คือการปฏิเสธแล้วเดินเลี้ยวไป

ปรัชญาการศึกษาปรัญชาสารัตถนิยม (Perennialism)

นิรันตรนิยมเป็นปรัชญานับถือการมีระเบียบเรียบร้อย มีเหตุผล มีคุณธรรมและจริยธรรมความมุ่งหมายของปรัชญานี้คือการสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง ปลูกฝังความเชื่อและค่านิยมที่ดีแก่ผู้เรียน เน้นไปที่การส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนมีเหตุผล รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น อีกทั้งให้มองเห็นว่าตัวเองมีพลังธรรมชาติ ซึ่งหมายถึงสติปัญญาของมนุษย์ที่อยู่ภายในตัวเอง การศึกษาคือการส่งเสริมให้เกิดพลังทางธรรมชาติของตนเองได้อย่างเต็มที่ ครอบครัวของมาตา ซึ่งมีพ่อเป็น LGBTQ มาตาถูกเพื่อนๆ นักเรียนตอนเรียนประถมล้อเลียนหรือภาษาวัยรุ่น ศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Bully ว่ามีพ่อเป็นตุ๊ด แต่พ่อเกรซ ก็พยายามสอนมาตาให้รู้จักอดทน และให้ข้อคิดกับมาตา 3 ข้อ คือ 1) ฝึกอดทน 2) หากทนไม่ไหว ห้ามทำอะไรที่จะทำให้เสียใจภายหลัง หรืออย่าทำอะไรที่รุนแรง ผิดกฎหมาย และ 3) ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น จะต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ดังนั้นก่อนจะทำอะไรลงไปให้คิดเยอะๆ

ฉากในโรงเรียนที่มามาทำร้ายเพื่อนแล้วผู้ปกครองของเพื่อนจะเอาเรื่องโดยเชิญพ่อเกรซไปพบ พ่อของเพื่อนที่มีอารมณ์ฉุนเฉียว “คุณจะได้รับผิดชอบยังไง ทำไมทำกับลูกผมแบบนี้” พ่อเกรซ “เพราะว่าลูกคุณมาล้อลูกผมพูดจาไม่ดีกับมามาก่อนนะครับ” “ล้อเธอ ลูกผมพูดความจริง ทำไม แค่นี้ทำไม่ได้เหรอ แล้วต่อไปพอใครพูดอะไรไม่เข้าหูก็ต้องทำร้ายทุกคนนั่นแหละ สอนลูกแบบนี้ได้ยังไง” ครูปกครอง “ใจเย็นๆ ก่อนนะคะผู้ปกครองเท่าที่ฟังเนี่ยะ เด็กทั้งสองคนนี้ก็มีความผิดด้วยกันทั้งคู่ละ” “ผิดเธอ” “คุณครูกำลังจะบอกว่าลูกผมผิด เพราะว่าผมสอนลูกไม่ดีเหมือนบ้านนุ่น บ้านผมปกติดีครับ อย่าเอามาเปรียบเทียบกัน” พ่อเกรซก็นั่งหลับตาทำสมาธิ ซึ่งมามากก็ได้เห็นพฤติกรรมของพ่อเกรซ แล้วพ่อเกรซก็ลืมตาขึ้นมาแล้วถามมามาว่า “มามาไปตีต้นน้ำเขาก่อนใช่ไหมลูก” “ใช่ค่ะ” “แล้วตอนนี้มามาารู้สึกอย่างไรละลูก” “มามาเสียใจคะพ่อเกรซ” ผู้ปกครอง “พ่อเกรซฮี พ่อเกรซ โคตรดีเลยหะ” “มามาไปตีต้นน้ำเพราะว่าต้นน้ำมาล้อมามาเหมือนที่พ่อต้นน้ำเขากำลังล้อพ่ออยู่นี้ใช่ไหมลูก” ผู้ปกครอง “ผมล้ออะไร ผมพูดความจริง” “มามาอยากจะทำโทษไหมลูก” “อยากค่ะ” ต้นน้ำ “ผมก็อยาก” ผู้ปกครอง “ไอ้ต้นน้ำรีบไปเลยนะ ขอโทษทำไมเราไม่ได้ผิด” “ผมกับลูกจะทำโทษเอง” “มามาทำอะไรอยากจะทำกับต้นน้ำไหมลูก” “เราขอโทษที่ตีต้นน้ำนะ” พ่อเกรซ “ต้นน้ำลูก อากับมามาตาคาไม่ได้โกรธต้นน้ำเลยนะลูก อว้ต้นน้ำแข็งแรงมากเลย ถ้าจันทอจากนี้ อาฝากให้ต้นน้ำคอยดูแลมามาด้วยลูก” “ครับ” แล้วต้นน้ำก็ร้องไห้ ผู้ปกครองจึงถามว่าทำไมเขาถึงร้องไห้ พ่อเกรซจึงอธิบายให้ฟัง “ผมขอโทษลูกคุณไง” “ขอโทษเธอขอโทษแล้วทำไมลูกผมร้องไห้” “เพราะว่าเด็กเขาฉลาดกว่าเราไง เขารู้ว่าเขาอยากจะทำโทษ แต่เขาทำไม่ได้ เพราะว่าพ่อเขาห้าม ไม่มีเด็กคนไหนที่เกิดมาแล้วเขาอยากจะทำผิดคนอื่นหรอก เด็กทุกคนอยากจะทำผิดแล้วใจดีกับคนอื่นทั้งนั้นแหละ แต่สิ่งที่เด็กแต่ละคนที่เขาต้องเจอต่างหากแหละที่มันทำให้เขาต้องตัดสินใจเองแบบนี้ อย่าเอาความเจ็บปวดของตัวเองมาลงกับเด็ก ลูกไม่ใช่ถังขยะ”

ฉากที่ตัวละครแสดงให้เห็นถึงปรัชญานิรันดร์นิยม อย่างเห็นได้ชัดคือ ฉากริมหาดทรายที่เป็นหนึ่งคู่กับมามา และมามาบอกเป็นหนึ่งให้เข้าใจ ความว่า

เป็นหนึ่งใน “คุณเคยถามผมใช่ไหมว่า ทำไมผมถึงเป็นหมอผ่าตัดหัวใจ ผมแค่ต้องการพิสูจน์ว่า หัวใจไม่เกี่ยวอะไรกับความรักเลย มันเป็นแค่อวัยวะส่วนหนึ่ง ตอนที่ผมผ่าตัด ผมถือหัวใจคนไข้ไว้ในมือ แค่ว่าหัวใจมันเต้นอยู่ในมือ แต่มันพิสูจน์อะไรไม่ได้เลยว่าหัวใจดวงนั้น ใจดี หรือใจร้าย ตั้งแต่เด็กผมไม่รู้สึกอะไรที่หัวใจ ไม่ว่าผมจะผิดหวัง หรือว่าผมจะเสียใจมันยังทำให้หัวใจมันซาไปหมด แต่ผมได้แค่บอกตัวเองว่า ไม่เป็นไร ผมไม่ได้เล่นสนุกกับเพื่อนก็ไม่เป็นไร ต้องเรียนตั้งแต่แปดโมงถึงสามทุ่มก็ไม่เป็นไร ต้องอ่านหนังสือจนอ้วก ก็ไม่เป็นไร ไม่ได้เลี้ยวหมาอย่างที่ยากเลี้ยงก็ไม่เป็นไร ผมแค่ต้องสอบให้ได้ที่หนึ่ง เป็นที่หนึ่งเหมือนชื่อผม เหมือนที่คุณพ่อคุณแม่คาดหวังไว้ แต่ที่ผมผ่านมาได้เพราะผมทำให้หัวใจตัวเองมันซาไปหมด มามา “เป็นหนึ่งใน”

เป็นหนึ่งใน “คุณเคยถามผมใช่ไหมว่าทำไมผมถึงชอบทำเค้ก เพราะผมไม่เคยได้เค้กวันเกิดเลย ตอนที่ผมเห็นเด็กคนอื่นเป่าเค้กวันเกิดกับครอบครัวผมนี่ก็อยากเป็นเขา จะเอาโล่ เอาประกาศนียบัตรอะไรไปแลกก็เอาไปเลย ผมก็ได้แค่บอกตัวเองว่า ไม่เป็นไร ผมต้องเป็นหมอให้ได้ทั้งๆ ที่ในใจผมอยากเปิดร้านเค้ก หัวใจผมสั่งแบบนี้ แต่ผมทำตามใจตนเอง คุณพ่อคุณแม่ก็ต้องผิดหวัง ผมก็เลยเริ่มไม่ฟังหัวใจของตัวเอง คุณคิดว่าผมอ่อนแอไหม ที่ไม่ยอมสู้เพื่อความต้องการของตัวเอง” มามา “ไม่ค่ะ และไม่มีวันที่จะคิดด้วย” เป็นหนึ่ง “จริงเธอ”

มาตา “จริง เป็นหนึ่งไม่ได้อ่อนแออะไร เป็นหนึ่งแค่ใจดี คุณไม่อยากให้พ่อแม่คุณเสียใจ คุณก็เลยยอมที่จะเสียใจเอง ไม่ได้อ่อนแอเลย หัวใจเป็นหนึ่งไม่ได้ซ้ำ มันมีแต่ความใจดี ใจดีที่สุด”

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า มาตา ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยปรัชญานิรันดร์นิยม โดยการให้มองเห็นคุณค่าของการมีคุณธรรม จริยธรรม มองโลกในด้านบวก คิดดี ทำดี แก้ปัญหาเป็น โดยมีพ่อเกรซทำเป็นตัวอย่างให้เห็นทุกๆ ครั้งจะมีการอธิบาย ด้วยเหตุผลแห่งคุณธรรม ที่ส่งเสริมให้เด็ก ซึ่งเปรียบเสมือนผ้าขาวได้รับการดูแล และเด็กจะหลุดจากต้นแบบที่อยู่ใกล้ชิดตัวเขาและนำมาปฏิบัติตาม

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism)

พัฒนาการนิยมเป็นปรัชญาที่เป็นแนวคิดหลักคือการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาเด็กทุกๆ ด้าน สถานศึกษามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสังคมมากขึ้น เด็กจะมีความพร้อมในการออกไปอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ปรับตัวได้ดี สถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด กระบวนการจัดการเรียนรู้จึงมีความสำคัญมากพอๆ กับเนื้อหาสาระ คุณลักษณะพิเศษของผู้เรียนควรได้รับความสนใจและได้รับการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและสังคม

บทละครเรื่องมาตาลดา ครอบคลุมของมาตาลดาจะปรากฏปรัชญาพัฒนาการนิยม อย่างเด่นชัด ดังจะเห็นได้จาก การเลี้ยงดูลูกของพ่อเกรซและบรรดาน้าๆ นางโซว์ และพฤติกรรมที่แสดงออกของมาตาลดาที่เป็นผลมาจากการเลี้ยงดูแบบปรัชญาพัฒนาการนิยม โดยการเน้นพัฒนาเด็กในทุกๆ ด้าน ส่งเสริมให้เด็กมีความสัมพันธ์กับสังคมรอบตัวมากขึ้น เด็กมีความพร้อมที่จะออกสู่สังคมนอกบ้านอย่างมีความสุข รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี มาตาลดาแสดงออกให้เห็นถึงการเลี้ยงดูที่ไม่ได้เข้มงวดแต่ก็ไม่ถึงกับการปล่อยปละละเลย เปิดโอกาสให้ได้คิดเองแก้ปัญหาได้ ถือได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence: EQ) ซึ่งจากสภาพสังคมในปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างมาก ส่วนความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligent Quotient: IQ) จัดได้ว่าเป็นเรื่องรองลงมา

ดังเช่นฉากที่เพื่อนๆ หมอปริม ได้ถามมาตาลดาถึงการแก้ไขปัญหาคืออุปสรรคว่า มาตาลดาทำอะไร มาตาก็อธิบายให้เพื่อนๆ ของหมอปริมฟังว่า “เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจ เราก็ต้องหาสาเหตุของมัน ยอมรับมัน อยู่กับมัน แล้วก็ปล่อยมันไป” นอกจากนี้มาตายังได้รับทักษะในด้านความฉลาดในการแก้ปัญหา (Adversity Quotient: AQ) ซึ่งมาตามีปัญหากับตนเองการจัดระเบียบเรียงและหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองไม่ได้ พ่อเกรซก็เข้ามาในห้องนอนแล้วถามมาตาอย่างเป็นกันเอง พ่อเกรซ “ทำอะไรอยู่คะลูก มีอะไรอยากจะคุยกับพ่อไหม” มาตา “เยาะเย้ยไปหมดเลยคะ แต่ว่ามาตาเรียบเรียงไม่ถูก” พ่อเกรซ “ค่อยๆ เล่าสิลูก พ่อก็มีเวลาเยาะเย้ยเลยเหมือนกันนะ เรื่องเป็นหนึ่งใช่ไหมลูก” มาตา “มาตาคิดว่า มาตาคิดกับเป็นหนึ่งมากกว่าเพื่อนกันไปแล้ว มันไม่รู้ว่าจะเกิดขึ้นตอนไหน แต่ว่าอยู่ดีๆ มาตาก็ใจเต้นแรงตลอดเลย เวลาเจอหน้าพ่อเขายิ้มมา มาตาก็ดีใจ มาตาคิดว่า มาตาวัดจะต้องชอบเป็นหนึ่งนะ เลย์” พ่อเกรซ “มาตาพูดคำว่าคิดว่าเป็นหนึ่งแล้วลูก เมื่อไหร่พ่อได้ยิน แต่ว่า มาตาคิดว่า มาตาคิดว่า ทำไมมาตาไม่ถามเขาตรงๆ ละลูก” เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงความสนิทสนมกันระหว่างพ่อที่เป็น LGBTQ เลี้ยงแบบเป็นเพื่อนกัน ให้อิสระคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมาตาก็ไม่ได้แก้ปัญหามาโดยการหนีปัญหา ดังเช่นฉากที่มาตาถูกกลั่นแกล้งในงานวันเกิดพ่อของเป็นหนึ่ง มาตาดกอยู่ในสถานการณ์

ลำบากแต่ก็พาตัวเอง น้ำวิ และผู้ที่อยู่ร่วมในสถานการณ์ที่แย่ๆ ได้อย่างละมุนละม่อม ทั้งนี้มาตาไม่ได้กล่าวโทษว่าเป็นความผิดของใคร หรือต้องการจะหาสาเหตุว่าใครเป็นคนสร้างสถานการณ์เพื่อมาถล่มแกล้งให้มารู้สึกขายหน้า แต่มาตาลับพยายามทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดจนทำความเข้าใจกับคนที่มาทำตัวไม่ดีด้วย

ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

การแก้ปัญหาสังคมด้วยการปฏิรูปแนวคิดที่เป็นปัญหาในสังคมเป็นแนวทางของปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างมากทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง ศิลปวัฒนธรรม สังคมจึงต้องได้รับการแก้ปัญหอย่างเร่งด่วนและหาแนวทางที่จะสร้างค่านิยมและแบบแผนของสังคมขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้การศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการปรับปรุงพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีและเหมาะสมกว่าขึ้นมาแทนที่ ดังเหตุการณ์ที่พ่อเกรซคุยกับมาตาลดาในห้องนอนแล้วพ่อเกรซเข้าไปถามว่าอ่านหนังสืออะไร มาดาตอบว่า อ่านหนังสือเจ้าชายน้อย ตอน หมาจิ้งจอก พ่อเกรซ “หนูอ่านอะไรอยู่ลูก” มาดา “เจ้าชายน้อยค่ะ” พ่อเกรซ “หุ่ย ไม่ได้ฟังตั้งนานแล้วอะ ถึงไหนแล้วลูก” มาดา “หมาจิ้งจอกค่ะ” พ่อเกรซ “พ่อชอบตอนนี้น้ำมากที่สุดเลยนะ” มาดาถอนหายใจ พ่อเกรซถาม “เป็นอะไรคะ” มาดา “สงสารหมาจิ้งจอกค่ะ ค่าของความสุขก็มีราคาที่ต้องจ่ายเหมือนกันนะค่ะ” พ่อเกรซ “ก็เหมือนกับควีนอลิซาเบธ ที่ท่านทรงกล่าวไว้ไงคะ ในงานศพของคู่ชีวิตท่าน “Grief is the price we pay for love” ความโศกเศร้าคือราคาที่เรต้องจ่ายให้กับความรัก” มาดา “แล้วเราจะรักไปทำไมหรอคะ” พ่อเกรซ “ก็เพราะว่าความรักที่ดีมันคุ้มค่ากับทุกอย่างไงคะ แต่เมื่อเรารู้ว่าวันนึงเราจะต้องเสียใจ ในตอนที่เรามีความรักอยู่เราถึงต้องใจทำให้ความรักนั้นดีที่สุด”

นอกจากนี้ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมยังปรากฏให้ผู้ชมเห็นจากในละคร จากฉากที่เพื่อนของมาดากลามมาดว่า “ใครมาส่งเธอมาตา” มาดาตอบเพื่อนว่า พ่อเรามาส่ง เพื่อจึงล่อว่า พ่อที่เป็นตุ๊ดใช้ใหม่ เพื่อนๆ ทั้งห้องก็ล้อมาดาคำพูดที่ว่า “ลูกตุ๊ด ลูกตุ๊ด” เมื่อเลิกโรงเรียนกลับถึงบ้าน จึงเล่าให้พ่อเกรซฟังว่า “ต้นน้ำบอกว่าพ่อเป็นตุ๊ด” “แล้วถ้าพ่อเป็นจริงๆ ละลูก” “เป็นตุ๊ดเป็นคนไม่ดีหรอคะ” “มาดาคิดว่าพ่อเป็นคนดีไหมคะ” “พ่อเป็นคนดีที่สุดในโลก” “แล้วถ้าต้นน้ำบอกว่าพ่อเป็นคนไม่ดี มาดาจะเชื่อหรอคะ” มาดาส่ายหน้า แล้วพ่อเกรซก็อธิบายให้มาตาได้เข้าใจ “ในโลกเราเนี่ยมีคนหลากหลายเพศเต็มไปหมด ไม่ใช่แค่ผู้ชาย ผู้หญิงนะลูก แต่ทุกคนเป็นคนธรรมดาเหมือนกันหมดเลย บางวันก็หงุดหงิด บางวันก็ใจดี แต่เพศไม่ได้เกี่ยวกับการที่ใครคนใดคนหนึ่งจะเป็นคนดีหรือไม่ดีเลยนะลูก” น้ำวิ “มาตาจ๋า มาดารู้จักน้ำวิไหมจ๊ะ” “รักสิคะ” “ถึงแม้ว่าน้ำวิเป็นตุ๊ด มาดาก็ยังใช้ใหม่” “รักค่ะ” พ่อเกรซ “เห็นไหมคะลูก คำว่า ตุ๊ด ไม่ใช่คำหยาบถ้าใจเราไม่ได้เหยียด” “แต่ต้นน้ำไม่ได้พูดเหมือนน้ำวิ” “แล้วมารู้สึกอย่างไรล่ะลูก” “มาดาไม่ชอบที่ต้นน้ำเอาพ่อไปล้อ” “สิ่งที่ต้นน้ำทำมันไม่ถูกนะลูก แต่ต้นน้ำ เขาอาจจะไม่มีใครมาคอยบอกไ้ลูกว่ามันเป็นสิ่งนั้นไม่ควรพูด” เป็นพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกให้เห็นว่าการเลี้ยงดู การเอาใจใส่ในรายละเอียดค่อยๆ อธิบายให้เด็กรู้จักใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ

ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism)

แนวคิดของปรัชญาอัตถิภาวนิยมเป็นปรัชญาที่เน้นความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้ความสำคัญกับเสรีภาพและความเป็นส่วนตัวของตัวเอง ปรัชญานี้มีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเป็นตัวของตัวเอง ความรู้เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เราพาตนเองดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยการเป็นตัวตนของตัวเองตามหลักปรัชญานี้จะต้องประกอบด้วย จริยศาสตร์เป็นเสรีภาพของบุคคลและเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ สุนทรียศาสตร์เป็นเรื่องของการปฏิบัติตนเองและบางครั้งอาจจะไม่ต้องขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของคนอื่น ชีวิตต้องเรียนรู้เพื่อเตรียมไปเผชิญหน้ากับความเป็นจริง

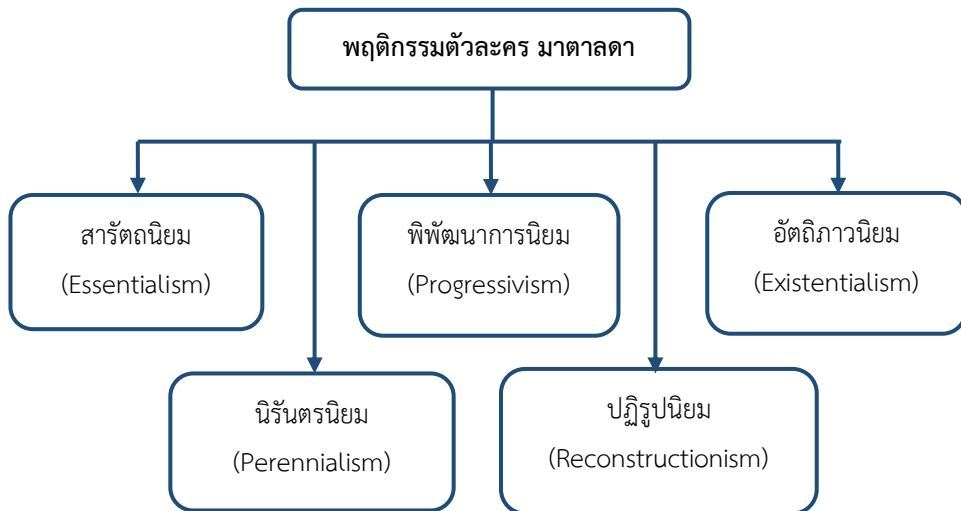
ดังปรากฏในเหตุการณ์ของละคร เช่น พฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาอัตถิภาวนิยม ดังเช่นพฤติกรรมของแม่ของไตรฉัตร ที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้งตนเองพยายามที่แสดงให้ทุกคนเห็นและทำให้ตนเองและคนรอบข้างมีความทัดเทียมคนอื่น เห็นได้จากไตรฉัตร ตั้งแต่เป็นเด็ก แม่ของเขามักจะพูดกับไตรฉัตรในทำนองเปรียบเทียบกับเป็นหนึ่งเสมอจนกระทั่งเขาโตเป็นผู้ใหญ่ ทำงานมีเงินเดือนซึ่งมากพอสมควร แต่ผู้เป็นแม่ก็รู้สึกอึดอัดอยู่เป็นหนึ่งที่เป็นหม่อมมาดัดหัวใจไม่ได้อยู่ดี ดังเช่นบทสนทนาตอนหนึ่งว่า

“ทำไมถึงไม่เป็นหม่อมเหมือนเป็นหนึ่งบ้าง ทำไมไม่ได้สักครึ่งหนึ่งของเป็นหนึ่ง แม่เจ็บใจนักที่มีลูกชายไม่ได้เรื่อง” แม่ก็จะพูดกรอกหูไตรฉัตรอยู่บ่อยๆ โดยเฉพาะเวลาเมา ก็จะพูดโดยใช้คำพูดที่รุนแรงเป็นพิเศษ ซึ่งไตรฉัตรก็พยายามทำความเข้าใจแม่ เพราะไตรฉัตรรู้ภูมิหลังของแม่ตนเองว่าไม่ค่อยจะได้รับความรักจากตายาย ตัวแม่ของเขาเองก็เคยได้รับการเปรียบเทียบกับมาก่อน ว่าไม่สวย ไม่น่ารัก ไม่ประสบความสำเร็จเท่าพี่สาว ไตรฉัตรก็สงสารแม่ เขาจึงพยายามเป็นลูกชายที่ดีของแม่ เพื่อว่าแม่เขาจะได้รู้สึกดีขึ้นมาได้บ้าง แต่ท้ายที่สุดแม่เขาก็ยังไม่พึงพอใจ ไตรฉัตรเลยน้อยใจแม่ตัวเองตลอดมา

ฉากที่พ่อทั้งแม่และไตรฉัตร โดยไตรฉัตรถามพ่อของเขาว่า จะทิ้งแม่และเขาไปจริงๆ ไช้ไหม พ่อของไตรฉัตรจึงตอบว่าเขาไม่รักแม่ของไตรฉัตรแล้ว ที่อยู่ด้วยไม่ได้เพราะทนความเอาแต่ใจ ความอิจฉาพี่สาว (แม่ของเป็นหนึ่ง) และความร้ายกาจของแม่ไตรฉัตรไม่ไหวจึงตัดสินใจทิ้งแม่ไป อีกตัวละครหนึ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม คือ พ่อของอรุณรัศมี (แพง) พ่อของแพงต้องการให้แพงเติบโตเป็นผู้หญิงที่พิเศษแตกต่างจากผู้หญิงโดยทั่วไป แพง จะต้องสวย เก่ง มีเกียรติ จนใครต่อใครก็ชื่นชมไปทั่วกัน ซึ่งพ่อของแพงไม่เคยถามความรู้สึกของแพงเลยแม้แต่น้อยว่าเธออยากทำอะไรหรืออยากเป็นอะไรกันแน่ รวมถึงการที่พ่อของแพงมีภรรยาน้อยและลูกอีก 1 คน พฤติกรรมของการมีอัตถิภาวนิยมของพ่อส่งทอดมายังแพงผู้เป็นลูกจากการเลี้ยงดู ซึ่งแพงได้แสดงพฤติกรรมให้เห็นจากฉากที่มีการนัดทานข้าวครั้งแรก ระหว่างแพงกับปฐมีที่ร้านอาหาร เป็นครั้งแรกที่แพงหญิงสาวที่มีความมั่นใจสูง แพงมีความคิดว่าปฐมีจะเหมือนกับผู้ชายทั่วไป จึงมีความมั่นใจในตนเองสูงกว่าปฐมีจะสามารถอวดแพงได้โดยการไปล่าช้ากว่าเวลาที่นัดหมายไว้เกือบ 1 ชั่วโมง แต่เมื่อแพงมาถึงกลับไม่เป็นไปอย่างที่คิดไว้ หม่อมปฐมีได้กลับไปก่อนหน้าที่แพงจะมาถึงและได้สั่งอาหารไว้ให้พร้อมจ่ายค่าอาหารและปล่อยให้แพงนั่งทานข้าวคนเดียว

เมื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนพฤติกรรมตัวละครที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาในภาพรวมพบว่า ปรัชญาการศึกษาเน้นในการนำมาอบรมสั่งสอน รวมถึงเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษา เพื่อปลูกฝังความเป็น

คนดี และอยู่ร่วมสังคมด้วยความเข้าใจ ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครอง และครูเข้าใจเด็กมากยิ่งขึ้นและสามารถนำมาเป็นพฤติกรรมของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ช่วยในการวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงาม ซึ่งความสัมพันธ์ของพฤติกรรมตัวละครที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาดังกล่าวมาสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 พฤติกรรมตัวละครที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา

สรุปได้ว่าพฤติกรรมของตัวละคร ที่แสดงออกมานั้นมีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ทั้งนี้แนวคิดพื้นฐานของแต่ละปรัชญาการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ได้มองเห็นความคิดแบบปรัชญาอย่างเป็นรูปธรรมผ่านพฤติกรรมของตัวละครทุกตัวในเรื่อง มาตาลดา ผู้ที่เป็นหรือทำหน้าที่เป็นพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองในรูปแบบอื่นๆ ในสังคมยุคปัจจุบันจะต้องทำความเข้าใจในปรัชญาพื้นฐานการศึกษาเพื่อปรับใช้ให้เป็นพื้นฐานในการเลี้ยงดู ส่วนผู้ที่เป็นครูก็สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ในการอบรมดูแลเด็กและเยาวชนซึ่งมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตามสภาพของสังคม หากครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่งดังกล่าวได้เป็นอย่างดี โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาและจะทำให้เข้าใจในปรัชญาซึ่งเป็นเรื่องนามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจนจากพฤติกรรมที่สอดคล้องเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สรุป

มาตาลดา นวนิยายอีกหนึ่งเรื่องที่ได้นำมาทำเป็นละครและได้รับความนิยมด้วยเพราะภาพความน่ารักสดใสของตัวละครเอก ที่สะท้อนภาพของเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างดี ถึงแม้ว่าครอบครัวจะไม่ได้สมบูรณ์แบบ มีพ่อ แม่ ลูก แต่ความไม่สมบูรณ์แบบของครอบครัวนั้นกลับทำให้ผู้ชมได้มองเห็นการอบรมบ่มเพาะการเลี้ยงดูจากพ่อที่มีอาชีพเป็นนางโชว์ มีความเข้าใจสภาพของครอบครัวตัวเองที่ไม่เหมือนคนอื่นและยอมรับมัน อยู่ร่วมกับมันโดยไม่มองว่าเป็นปมด้อยที่แตกต่างจากเพื่อนๆ การอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ซึ่งอาจจะไม่ได้สำเร็จ การศึกษาทางด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ แต่ด้วยบทบาทและหน้าที่ของผู้เป็นพ่อ เป็นแม่ หรือเป็นทั้งพ่อและ

แม่ในบุคคลคนเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาทางการศึกษาที่แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตรูปแบบของการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน โดยที่ผู้เป็นพ่อและแม่อาจจะไม่รู้ตัว หากแต่เกิดขึ้นเองด้วยสัญชาตญาณที่ต้องการให้บุตรหลานเป็นคนดี เป็นคนเก่ง เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และอยู่ร่วมสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ปรากฏในเหตุการณ์ของละครจากพฤติกรรมของตัวแสดงที่ปรากฏให้ผู้ชมได้มองเห็นภาพของปรัชญาทางการศึกษาได้อย่างชัดเจนทั้ง 5 ปรัชญาหลัก ได้แก่ ปรัชญาสารัตถนิยม ปรัชญารัชนานิยม ปรัชญาพัฒนาการนิยม ปรัชญาปฏิรูปนิยม และปรัชญาอัตถิภาวนิยม ซึ่งสามารถนำไปเลือกปฏิบัติตามความเหมาะสมกับแต่ละรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ส่วนผู้ที่เป็นครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากจะทำความเข้าใจในเรื่องปรัชญาการศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษาแล้ว ยังจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนในการอธิบายให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ว่าด้วยเครือญาติ หรือวัฒนธรรมในครอบครัว ว่าปัจจุบันนี้มีรูปแบบที่เปลี่ยนไป บางครอบครัวอาจจะมีพ่อกับแม่ พ่อกับพ่อ แม่กับแม่ หรืออาจจะมี การเรียกในรูปแบบอื่นในแต่ละครอบครัว เพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความสับสนและมีพื้นฐานในความรู้กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้ผู้เรียนจะได้เป็นเด็กที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา พร้อมทั้งจะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่ดีต่อไป

References

- Apaiwong, T. (2015, July-December). Philosophy of Education. **Academic Journal Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus**, 4(2), 341-344. [In Thai]
- Meesuk, U. (2023). **Philosophy and philosophy of Education**. [Online]. Available: <https://www.kroobannok.com>. [2023, Augus 28]. [In Thai]
- Patphithak, K., et al. (2021, January-June). The Ecological Concept in the Literature of by The Bank of Brokenhearted River by Pibulsak Lakonpol. **The Academic Journal Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Sawan Rajabhat University**, 8(1), 90-108. [In Thai]
- Sudhinont, J., et al. (2018). Social Refrections of “Mekkala” in the novel “Mae Bia”. In **The 1st National conference on Humanities and Social sciences Faculty of Humanities and Social sciences Songkhla Rajabhat University 20-21 August 2018**. (pp.397-407). Songkhla: Chaloem Phrakiat 80th Anniversary Auditorium, Songkhla Rajabhat University. [In Thai]
- Yanavetee, W. (2020, July-December). Philosophy of education and the University’s Education Management Model in Thai Society. **Journal of MCU Philosophy Review**, 3(2), 1-17. [In Thai]